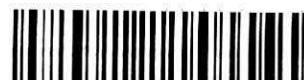
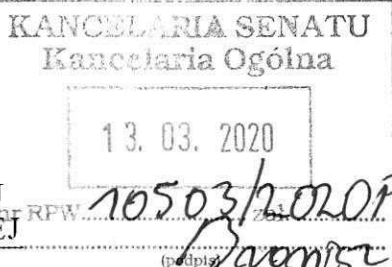

MINISTER
GOSPODARKI MORSKIEJ
I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ

03980200318537
RPW/10503/2020 P
2020-03-13

(BM) WPR.054.7.7.2020.AS

Warszawa, dnia 12 marca 2020 r.

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Mariusza Gromkę podczas 4. Posiedzenia Senatu RP w dniu 6 lutego 2020 roku, uprzejmie przekazuję następujące informacje.

1. Jaką sytuację w zakresie gospodarki wodnej zastał Pan, obejmując tękę Ministra Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej, tj. 8 grudnia 2015 r.?

Gospodarka wodna obejmuje racjonalne zarządzanie wodą oraz szeroko pojętą ochronę jej zasobów. W związku ze skromnymi zasobami wodnymi, zaniedbaną infrastrukturą hydrotechniczną, brakiem wsparcia politycznego, brakiem długofalowej i wielosektorowej strategii rozwoju gospodarki wodnej, oraz brakami finansowymi, gospodarka wodna w Polsce przedstawiała zły stan. Władze odpowiedzialne za gospodarkę wodną (ówczesne KZGW i wiceminister środowiska odpowiedzialny za gospodarkę wodną) wielokrotnie krytycznie oceniały tamtejszy stan gospodarki wodnej i jej zarządzania, podając również brak funduszy, nie tylko na nowe inwestycje hydrotechniczne, ale również na utrzymanie i modernizację już istniejących. Krytycznie także oceniano system zarządzania gospodarką wodną.

Ponad 14 letni okres obowiązywania ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne cechowało się licznymi problemami funkcjonalnymi, potęgowanymi kolejnymi zmianami, w tym w szczególności nowelizacjami ustawy związanymi z dostosowaniem tego dokumentu do prawa Unii Europejskiej. Zasadnicze zmiany ustawy – Prawo wodne wprowadzono ustawami z 2005, 2011 i 2014 r., które wdrażały postanowienia dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, zwanej dalej "Ramową Dyrektywą Wodną" oraz dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, zwanej "Dyrektywą Powodziową". Ramowa Dyrektywa Wodna w preambule stanowi, że wspólnotowa polityka wodna wymaga przejrzystych, efektywnych i spójnych ram legislacyjnych, co należy odczytywać jako postulat wprowadzania na poziomie krajowym przepisów prawnych zapewniających pełną i racjonalną regulację tego obszaru.

Zakładany zakres reformy gospodarki wodnej zmierzał więc do wprowadzenia w obszarze regulacji nowej ustawy – Prawo wodne, instrumentów zapewniających osiągnięcie celu Ramowej Dyrektywy Wodnej, jakim jest pełna realizacja zlewniowej polityki gospodarowania wodami, spełniającej kryteria funkcjonalności i bezpieczeństwa oraz zrównoważonego rozwoju, efektywności ekonomicznej, trwałości ekosystemów

i akceptacji społecznej zgodnie z zasadą zrównoważonego gospodarowania wodami, w tym także z gospodarczym korzystaniem z zasobów wodnych. Konieczne więc było ukształtowanie rozwiązań prawnych, organizacyjnych, finansowych i technicznych w gospodarowaniu wodami, które zapewnią trwałą i zrównoważony społeczno-gospodarczy rozwój kraju, z uwzględnieniem potrzeb gospodarczego wykorzystania wód oraz zapewnieniem dostępności zasobów wodnych o odpowiedniej jakości i we właściwej ilości.

Konieczne było także zapewnienie realnej i efektywnej władzy wodnej rozumianej zgodnie z art. 3 Ramowej Dyrektywy Wodnej i jej adekwatnego wpływu na sprawy gospodarki wodnej, w tym w szczególności planowania w gospodarowaniu wodami, ochrony zasobów wodnych oraz wprowadzenia systemu zgód wodnoprawnych. Władza wodna powinna mieć także decydujące zdanie w zakresie kierunków prowadzenia inwestycji na wodach i utrzymania urządzeń wodnych, a także zapewnienie osiągnięcia dobrego stanu wód i minimalizację ryzyka powodziowego na wszystkich szczeblach zlewniowego zarządzania zasobami wodnymi - lokalny (nadzór wodny), zlewni (zarząd zlewni), regionu wodnego (regionalny zarząd gospodarki wodnej) oraz dorzeczy (Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, minister właściwy do spraw gospodarki wodnej).

W ramach wypełnienia warunkowości ex-ante uruchomienia środków pochodzących z programów operacyjnych Unii Europejskiej na lata 2014-2020 oraz zgodnie z art. 9 Ramowej Dyrektywy Wodnej postulowało się wprowadzenie systemowego rozwiązania zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi opartego na systemie usług wodnych. Polska jest krajem o stosunkowo małych zasobach wodnych, a efektywność ich użytkowania jest niska. Co więcej, w niektórych częściach Polski występują okresowo trudności w zaopatrzeniu w wodę, w tym w szczególności wodę pitną na potrzeby ludności. Stworzenie nowego, efektywnego systemu finansowania gospodarki wodnej oraz systemu bodźców finansowych kształtujących potrzeby wodne społeczeństwa i gospodarki, ma w tym obszarze znaczenie kluczowe, w tym także w ramach adaptacji do zmian klimatu. Nowy system finansowania gospodarki wodnej, oparty na elastycznych instrumentach finansowych powinien więc znacznie przyczynić się do efektywnego i sprawnego gospodarowania zasobami wodnymi oraz do wydatkowania środków na działania związane z zapewnieniem dostępności wód o odpowiednich parametrach jakościowych i we właściwej ilości.

Zmiany ustawy, mimo swojego znaczącego zakresu merytorycznego nie wyeliminowały wszystkich problemów prawnych i zarządczych, w tym wynikających z systemu, sposobu gospodarowania i administrowania wodami oraz majątkiem związanym z gospodarką wodną.

Jednocześnie za opracowaniem nowej ustawy – Prawo wodne przemawiała także kwestia braku dostatecznej przejrzystości ustawy - Prawo wodne z 2001 r., której spójność dodatkowo istotnie naruszyły kolejne nowelizacje. Efektywna gospodarka wodna powinna poza tym gwarantować utrzymanie niezbędnej ilości i odpowiedniej jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz usuwanie bądź minimalizowanie wszelkich zagrożeń związanych z jej deficytem i nadmiarem (susze i powódzie).

Nowy model zarządzania gospodarką wodną oznaczał wprowadzenie kompletnego systemu instrumentów ekonomicznych, które miały na celu przede wszystkim bardziej oszczędne zarządzanie zasobami wodnymi.

Rok 2018 był przełomowy dla gospodarki wodnej w Polsce – w życie weszła nowa ustawa – Prawo wodne, która dokonała przeformułowania sposobu gospodarowania wodami w kraju. Zmiana była potrzebna i długo

oczekiwana. 20 lipca 2017 roku Sejm uchwalił nową ustawę – Prawo wodne, która weszła w życie 1 stycznia 2018 roku i zastąpiła dotychczas obowiązującą ustawę z 18 lipca 2001 roku. Na podstawie ww. ustawy z dniem 1 stycznia 2018 roku utworzono Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie będące centralną instytucją zarządzającą krajową gospodarką wodną. W tym miejscu warto podkreślić, że reforma gospodarki wodnej w Polsce, w tym uchwalenie nowej ustawy *Prawo wodne* wynikało z konieczności wdrożenia do polskiego porządku prawnego unijnej dyrektywy tzw. *Ramowej Dyrektywy Wodnej*, a także wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE związanego z nieprawidłowym wdrożeniem dyrektywy 91/676/EWG tzw. „Dyrektywy Azotanowej”.

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Ramowa Dyrektywa Wodna), w celu szeroko rozumianej ochrony wód przed zanieczyszczeniem wyznacza system zarządzania zlewniowego, jako gwarancji prowadzenia jednolitego podejścia państw członkowskich do opisywanych zagadnień.

Pragnę przypomnieć, że obowiązek implementacji Ramowej Dyrektywy Wodnej istniał od momentu akcesji Polski do Unii Europejskiej (UE) w 2004 r. Komisja Europejska (KE) w czerwcu 2008 r. przedstawiła Polsce zarzuty dotyczące nieprawidłowej transpozycji przepisów dyrektywy. W odpowiedzi władze polskie zobowiązały się do naprawienia uchybień związanych z ich implementacją. Jednakże do czasu przesłania Polsce przez KE drugiego ostrzeżenia, czyli do 24 czerwca 2010 r. implementacja przepisów nie nastąpiła.

W lutym 2012 r. KE ponownie przesłała Polsce wezwanie do prawidłowej implementacji Ramowej Dyrektywy Wodnej, przesyłając dodatkową uzasadnioną opinię na ten temat. Wniosła również sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w związku z nieprawidłowym wdrożeniem dyrektywy.

Ze względu na zaniechanie wdrożenia Ramowej Dyrektywy Wodnej przez poprzednie władze koalicji PO-PSL, aby zapewnić realną i efektywną władzę wodną, rozumianą zgodnie z art. 3 RDW, i jej adekwatny wpływ na sprawy gospodarki wodnej, w tym w szczególności planowanie w gospodarowaniu wodami (w tym na potrzeby ochrony przeciwpowodziowej), ochronę zasobów wodnych, inwestycje na wodach czy zagwarantowanie osiągnięcia dobrego stanu wód, na wszystkich szczeblach zlewniowego zarządzania zasobami wodnymi, przyjęto nową ustawę *Prawo wodne* i utworzono Wody Polskie.

W listopadzie 2014 r. Trybunał Sprawiedliwości UE wydał wyrok w sprawie C-356/13, w którym potwierdził nieprawidłowe wdrożenie Dyrektywy Azotanowej w Polsce. Rząd koalicji PO-PSL nie uporał się z problemem wdrożenia Dyrektywy Azotanowej w życie oraz zwlekał z wykonaniem wyroku TSUE. W związku z tym groziły Polsce dotkliwe kary finansowe.

W przypadku niewykonania wyroku TSUE postępowanie prowadzone przez Komisję Europejską jest jednoetapowe, co oznacza, że w przypadku otrzymania niezadowolającej odpowiedzi państwa członkowskiego na zarzuty formalne, KE może od razu po zapoznaniu się z odpowiedzią skierować skargę do TSUE wraz z wnioskiem o nałożenie okresowej kary pieniężnej oraz ryczałtu. Wysokość wnioskowanych przez Komisję Europejską kar jest wynikiem uwzględnienia trzech elementów: współczynnika wagi uchybienia, czasu trwania uchybienia oraz specjalnego współczynnika ustalanego indywidualnie dla każdego państwa członkowskiego.

W odniesieniu do ryczaftu – jego minimalna stawka stała dla Polski wynosi 3 158 000 EUR, a liczony wg stawek dziennych od 1 273,05 EUR do 25 461 EUR. Dla wysokości ryczaftu liczonego wg stawek dziennych kluczowe znaczenie ma liczba dni, które upłynęły między dniem wydania przez TSUE pierwszego wyroku stwierdzającego uchybienie (a więc wyroku z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie C-356/13 Komisja p. Polsce), a dniem wydania drugiego wyroku dot. niewykonania wyroku i zasądzonego ryczaftu albo dniem, w którym naruszenie zostało wyeliminowane, jeśli nastąpiło to przed wydaniem drugiego wyroku.

Przykładowo ryczaft przy 2-letnim opóźnieniu w wykonaniu wyroku TSUE może mieścić się w kwocie od 929 326 500 EUR do 18 586 530 EUR. Dodatkowo do ryczaftu Komisja może wnieść o nałożenie okresowej kary pieniężnej, która jest zasądzana w wysokości od 3 819,15 EUR do 229 149 EUR dziennie, licząc od daty ogłoszenia drugiego wyroku TSUE dot. niewykonania pierwszego wyroku stwierdzającego uchybienie aż do dnia, w którym uchybienie przestaje mieć miejsce.

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. wprowadziła obowiązek opracowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu dla obszaru całego kraju. Program działań (tzw. program azotanowy) został przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 5.06.2018 r. i opublikowany w Dzienniku Ustaw w dniu 12 lipca 2018 r. Program określił:

- sposoby i warunki rolniczego wykorzystania nawozów azotowych,
- terminy, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów,
- warunki przechowywania odchodów zwierzęcych, w tym powierzchnie i pojemności urządzeń do ich przechowywania,
- zasady planowania prawidłowego nawożenia azotem.

Program azotanowy został pozytywnie oceniony przez Komisję Europejską, która w dniu 19 lipca 2018 r. wydała komunikat o zakończeniu procedury naruszeniowej przeciwko Polsce. W lutym 2020 r. Rada Ministrów przyjęła pierwszą aktualizację tego Programu.

Należy także pamiętać, że Ministerstwo podejmuje szereg działań mających na celu zmniejszenie eutrofizacji i poprawę stanu wód. Oprócz ww. Dyrektywy Azotanowej Polska wdraża również dyrektywę Rady 91/271/EEG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych, zwaną "Dyrektywą Ściekową". Dyrektywy te wdrażane są poprzez implementację przepisów do prawa krajowego oraz tworzenie, tam gdzie przepisy UE tego wymagają, krajowych programów.

Jednym z najważniejszych działań podjętych w zakresie redukcji substancji biogenych jest przyjęcie przez Radę Ministrów w dniu 31 lipca 2017 r. piątej aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK), który utworzono, aby zidentyfikować faktyczne potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób, aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych. Aktualizacja ww. programu zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2016-2021 w obszarze gospodarki ściekowej. Obecnie trwają prace nad kolejną, szóstą aktualizacją Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Dokument ten umożliwi władzom samorządowym zgłoszenie do KPOŚK inwestycji, które niezbędne są do spełnienia wymogów Dyrektywy Ściekowej jak również prawodawstwa polskiego lub utrzymania już osiągniętych wskaźników.

Nieefektywne wdrażanie wymogów Dyrektywy Ściekowej, które zgodnie z Traktatem Akcesyjnym powinny zostać spełnione do dnia 31 grudnia 2015 r., przyczyniło się do wystosowania przez Komisję Europejską w styczniu 2018 r. zarzutów formalnych wobec Polski, dotyczących nieprawidłowej transpozycji dyrektywy.

Ministerstwem odpowiedzialnym za sprawy gospodarki wodnej w Polsce było do 9 stycznia 2018 roku Ministerstwo Środowiska. Na mocy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r., zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, objął w miejsce Ministerstwa Środowiska, kierownictwo nad działem administracji rządowej gospodarka wodna. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej uzyskał nowe narzędzia umożliwiające wytyczanie kierunków polityki wodnej państwa. Rozdzielenie ról inicjowania i realnego wpływania na politykę wodną państwa od realizacji zadań ją wdrażających – przez powstałe z początkiem 2018 r. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – pozwala na zachowanie niezależności i obiektywności tych dwóch ról, jednocześnie zacieśniając współpracę pomiędzy obiema instytucjami.

Oprócz nieprecyzyjnego i niedostosowanego do wymogów europejskich stanu prawnego, gospodarka wodna w Polsce borykała się z problemem niewłaściwie koordynowanych lub realizowanych inwestycji, czego przykłady w czasach przed rozpoczęciem działalności PGW WP można mnożyć.

Przede wszystkim należy tu wskazać budowę wrót sztormowych na Kanale Jamneńskim z 2013 r. Wrota sztormowe zostały wykonane przez jednostkę samorządu województwa, tj. Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie za kwotę 21,2 mln zł. Jednostka ta, mając wsparcie ze strony Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, dysponowała wszelkimi narzędziami, aby realizowane w tym rejonie inwestycje odpowiadały potrzebom ochrony przeciwpowodziowej, środowiska (w tym ochronie wód Jeziora Jamno i jego mierzei), a także rozwojowi gospodarstwu terenów przyległych. Zrealizowane przez zarząd melioracji inwestycje wywołały, w niektórych z tych obszarów, skutki odwrotne od zamierzonych. Wrota sztormowe, pozbawione możliwości sterowania i zamykające się samoczynnie nawet przy bezpiecznym poziomie wód morza, pozbawiły Jezioro Jamno możliwości samooczyszczania się poprzez coroczne wlewy wód morskich. Dodatkowo obniżył się poziom wody Jeziora Jamno szczególnie w okresie wiosennym, co dodatkowo przyczynia się do pogorszenia stanu wód jeziora oraz do pogorszenia warunków uprawiania żeglugi jednostek sportowo – turystycznych po Jamnie. Została także odcięta swobodna migracja ryb, co w długiej perspektywie będzie miało niekorzystny wpływ na ichtiofaunę. W celu zapewnienia właściwego gospodarowania wodami na styku Morza Bałtyckiego i Jeziora Jamno, PGW Wody Polskie prowadzi doraźne piętrzenie, które ma zapobiec katastrofie ekologicznej. Równocześnie trwają prace koncepcyjne i projektowe nad kompleksowym rozwiązaniem zaistniałych problemów. Na zlecenie PGW Wody Polskie, pod koniec 2019 r. opracowana została koncepcja przebudowy węzła wodnego na Kanale Jamneńskim, na podstawie której zostanie wypracowany wariant docelowego zapewnienia właściwego gospodarowania wodą w regionie.

W 2013 r. za 6,5 mln zł zrealizowano Zbiornik Wilkówka w woj. śląskim, zrealizowany przez Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach. Obiekt nie pełni żadnej funkcji do której został zaprojektowany i nigdy nie powinien powstać w obecnej formie. Od 2015 roku korpus zapory zgodnie z wynikami kontroli OTKZ znajduje się w złym stanie technicznym, zapory są niestateczne, a cały obiekt jest w stanie

zagrożającym bezpieczeństwu mieszkańców. Decyzją nadzoru budowlanego przewidziany jest do rozbiórki. Ponieważ spusty denne mają małą przepustowość, zbiornik podczas przepływu większych wód samoczynnie się napełnia, poza wszelką kontrolą, zagrożając zdrowiu i życiu mieszkańców poniżej zbiornika. Obecnie trwają prace mające na celu zapewnienie przepustowości i bezpieczeństwa budynkom położonym poniżej zbiornika.

W latach 1997-2019 trwała budowa stopnia wodnego Malczyce, która pochłonęła łącznie ponad 1,4 mld zł, realizowanego w ramach tzw. „Programu dla Odry”. Do roku 2013 wykorzystano zaledwie połowę pieniędzy przeznaczonych na przedmiotowy program. Program został uchylony ustawą z roku 2014, nie zapewniając wieloletniego finansowania dla SW Malczyce. Rok ten był zapaścią w budowie inwestycji. W latach 2012-2016 wydatkowano na projekt tylko 223 mln zł. Do ukończenia budowy przyczyniła się decyzja nowego rządu – w latach 2017-2019 na ukończenie projektu przyznano łącznie ponad 390 mln zł.

Obecnie na ukończeniu jest Zbiornik wodny Racibórz Dolny na rz. Odrze w woj. śląskim, realizowany od 2013r. Wykonawca zbiornika - firma Dragados - od początku wykonywania inwestycji popełniała błędy w technologii i kolejności wykonania robót szukając przy tym oszczędności z uwagi na to, że zaoferował za wykonanie zbiornika sumę, która była o około 500 mln zł niższa od przewidywanych kosztów budowy zbiornika. Wykonawca wbudował w nasypy zapór bocznych materiał alternatywny, który nie nadawał się do wykonywania obiektów hydrotechnicznych. Jego jedyną zaletą była niska cena. Dodatkowo zamiast zastosowania technologii wymaganych kontraktem, wykonawca przedstawił Nadzorowi Technicznemu propozycję wzmocnienia podłoża na odcinkach zapór zbiornika w alternatywnej technologii. Technologia ta absolutnie nie nadaje się do zastosowania pod zapory ziemne, a zamysłem wykonawcy było, aby prace te wycenić jako dodatkowe i osiągnąć znaczne zyski finansowe. Pomimo wiedzy o popełnianych przez wykonawcę błędach i nadużyciach (fałszowanie dokumentów budowy) nie było woli zmiany wykonawcy. Dopiero decyzją nowego rządu, w 2016 r. zmieniono wykonawcę i obecnie trwają prace zapewniające ukończenie inwestycji. Projekt będzie zakończony w 2020 r., a jego łączny koszt wyniesie blisko 2 mld zł. Ponadto Zbiornik Racibórz został nietrafnie zaprojektowany jako polder suchy i ze względu na pięcioletni okres trwałości projektu ze środków europejskich nie ma możliwości jego przekształcenia w zbiornik wielofunkcyjny. Uchwalona przez obecny rząd ustawa Prawo wodne z 2017 r. już w pierwszym artykule priorytetyzuje kierunki gospodarowania wodami, zwracając uwagę na kształtowanie zasobów wodnych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Tworzenie polderów suchych zamiast wielofunkcyjnych zbiorników, które służą ochronie przeciwpowodziowej, minimalizacji skutków suszy, poprawie stosunków gruntowo-wodnych, rozwojowi żeglugi, uprawianiu turystyki i wsparciu rozwoju lokalnego jest działaniem z zasady błędnym. Oszacowany jeszcze w 2016 r. koszt późniejszego przekształcenia suchego polderu Racibórz w zbiornik wielofunkcyjny, wyniesie ponad 800 mln zł.

Kolejnym przykładem niewłaściwie przygotowanej i zarządzanej inwestycji jest Zbiornik Nysa Kłodzka. Inwestycja rozpoczęła się w 2012 roku i oficjalnie została zakończona w grudniu 2016 r (dwa lata opóźnienia w stosunku do umownego terminu). W trakcie prac odbiorowych komisja wskazała na szereg usterek (około 500) z wykonanych w większości 2012 – 2015 prac, które zgodnie z podpisanymi dokumentami miały zostać niezwłocznie usunięte. Najważniejszą i najbardziej kosztowną do usunięcia usterką było nienależyte wykonanie napraw ekranu szczelnego, a także wykonanie szczelnej przesłony na wałach

przeciwpowodziowych w mieście Nysa (sprawa w Prokuraturze prowadzona przez ABW). Koszt usunięcia tych usterek ustalony został wstępnie na około 20 mln zł. Dodatkową istotną wadą jest ogrzewanie blach policzkowych na zamknięciach budowli; przyczyna nieprawidłowego działania nagrzewnic jest aktualnie w toku ustalania (przekazane zostały przez firmę PORR pomiary termowizyjne oraz analiza przyczyny nieprawidłowego działania systemu ogrzewania blach). Z ustaleń RZGW we Wrocławiu wynika, że problemy powstały w wyniku prowadzonych w okresie od 2012 do 2015 roku złej jakości robót, nieodpowiedniego nadzoru inwestorskiego nad budową oraz jej dokumentami, a także brakiem decyzyjności. Usterki są obecnie sukcesywnie usuwane, co wynika ze zdecydowanej polityki Wód Polskich w kierunku wyegzekwowania usunięcia wad oraz złożenia pozwów sądowych na znaczne kwoty.

Powyższe przykłady jasno wskazują na nieprawidłowości, jakie miały miejsce przed utworzeniem PGW Wody Polskie i jak wiele działań należało podjąć, aby ten stan rzeczy uporządkować.

2. Jakie działania podejmuje rząd w zakresie przygotowań do tegorocznej suszy?

Mając na uwadze narastający problem suszy oraz niedoborów wody na obszarze kraju, resort gospodarki wodnej podejmuje działania mające na celu ochronę i zwiększenie dostępnych zasobów wodnych. Kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej oraz przeciwdziałania skutkom suszy zaprezentowane są w projekcie *Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)*. W ramach PPSS realizowane będą działania dot. retencionowania wody w Polsce wskazane w *Założeniach do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030 (PPNW)*.

PPSS, zgodnie z ustawą – Prawo wodne (Dz. U. 2018 poz. 2268 z późn. zm.), przygotowywany jest przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Jest to główny, strategiczny dokument planistyczny, którego rolą jest zaproponowanie działań łagodzących i zapobiegawczych w celu ograniczenia negatywnego wpływu suszy na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Realizacja działań zawartych w planie przeciwdziałania skutkom suszy przyczyni się do ograniczenia zjawiska suszy oraz minimalizowania skutków suszy. PPSS opracowywany jest na okres 6 lat (2021-2027) i jest to pierwszy dokument ogólnokrajowy podejmujący temat minimalizowania skutków suszy. Do dnia 15 lutego 2020 r. trwały konsultacje społeczne projektu PPSS. W tym czasie zgłoszonych zostało blisko 600 uwag i wniosków. Obecnie trwa procedura analizy zgłoszonych uwag i opracowywanie zaktualizowanej wersji dokumentu, uwzględniającego zgłoszone propozycje. W kwietniu br. na stronach internetowych Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie zostanie upubliczniony PPSS wraz z tabelą rozbieżności wskazującą na sposób rozpatrzenia uwag i wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych. Docelowo PPSS zostanie przyjęty rozporządzeniem ministra właściwego ds. gospodarki wodnej.

Głównym elementem PPSS jest katalog działań, których wdrożenie przyczyni się do minimalizowania skutków suszy. Wśród proponowanych działań znajdują się działania związane ze zwiększeniem retencji (zarówno sztucznej, jak i naturalnej), działania formalne, a także działania edukacyjne. Wśród działań związanych ze zwiększeniem retencji wskazano takie, które mają ograniczyć spływ powierzchniowy i zatrzymanie wody w przyrodzie, w glebie – w miejscu gdzie spadł opad. Ponadto proponuje się m.in. przebudowę urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniającej na nawadniająco – odwadniające, zachowanie mokradeł, czy budowę zbiorników wód – zarówno zlokalizowanych na ciekach, jak i przykorytowych. Poza działaniami

zwiększającymi ilość wody w przyrodzie, wskazano działania formalne i prawne, które umożliwią realizację odpowiednich procedur w trakcie sytuacji wystąpienia suszy, celem łagodzenie jej skutków. Wśród nich należy wymienić m.in. czasowe ograniczenie korzystania z wód.

W ramach PPSS zostanie opracowany system regulacji i procedur, który powinien zostać wdrożony w momencie wystąpienia jednej z okoliczności uzasadniających ogłoszenie klęski suszy lub w razie osiągnięcia w wodach powierzchniowych lub/i wodach podziemnych innej ustalonej w procedurze wartości granicznej dla suszy.

Szczegóły dot. projektu oraz prowadzonych konsultacji można znaleźć na stronach: www.stopsuszy.pl

W roku 2020 w ramach „Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną”, planowane są do realizacji zadania o charakterze utrzymaniowym na łączną kwotę ok. 350 mln zł. Środki te wykorzystane zostaną na prace związane z utrzymaniem wód, obiektów piętrzących, wałów przeciwpowodziowych, kanałów czy stacji pomp i zbiorników przeciwpowodziowych. W ramach wskazanych środków realizowane będą także zadania wynikające z decyzji nakazowych organów budowlanych.

Podział środków w ramach „Programu (...) na poszczególne RZGW przedstawia się następująco:

- RZGW w Białymstoku – 18 mln zł;
- RZGW w Bydgoszczy – 17 mln zł;
- RZGW w Gdańsku – 45 mln zł;
- RZGW w Gliwicach – 22 mln zł;
- RZGW w Krakowie – 55 mln zł;
- RZGW w Lublinie – 14 mln zł;
- RZGW w Poznaniu – 39 mln zł;
- RZGW w Rzeszowie – 20 mln zł;
- RZGW w Szczecinie – 25 mln zł;
- RZGW w Warszawie – 45 mln zł;
- RZGW we Wrocławiu – 50 mln zł.

Poszczególne RZGW zaplanowały ww. środki finansowe na realizację zadań utrzymaniowych wg następujących grup zadań:

- Grupa I – utrzymanie wód na kwotę ok. 122,5 mln zł;
- Grupa II – utrzymanie obiektów piętrzących na kwotę ok. 78 mln zł;
- Grupa III – utrzymanie kanałów na kwotę ok. 13 mln zł;
- Grupa IV – utrzymanie wałów przeciwpowodziowych oraz międzywala na kwotę ok. 71 mln zł;
- Grupa V – utrzymanie stacji pomp na kwotę ok. 40 mln zł;
- Grupa VI – utrzymanie pozostałych obiektów związanych z gosp. wodną na kwotę ok. 20 mln zł;
- Grupa VII – zimowa ochrona przeciwpowodziowa na kwotę ok. 7 mln zł.

Ponadto w roku 2020 w woj. podlaskim planowana jest realizacja następujących zadań:

Zadania posiadające finansowanie:

1. Opracowanie dokumentacji i remont jazu na stopniu wodnym Augustów w km 32+500 Kanału Augustowskiego – zadanie usprawni funkcjonowanie jazu i tym samym możliwości rozrządu wody;
2. Opracowanie dokumentacji „Drogi wodnej Pisa-Narew w tym budowa stopnia wodnego w Pieszku. Stopień wodny w Pieszku umożliwi zwiększenie retencji w jeziorze Roś o ok. 19 mln m³, i spowoduje zwiększenie stanów wody i przepływów w rzece Pisa oraz pośrednio w rzece Narew;
3. Rzeka Skroda – budowa 2 jazów w km 12+961 w m. Zabiele oraz km 16+313 w m. Janowo, gm. Kolno 2020 r. Realizacja zadania znacząco zwiększy retencje wody na gruntach rolnych oraz usprawni zarządzanie stanami i przepływami wód.

Zadania ujęte w planie na rok 2020 bez zabezpieczonych w chwili obecnej środków finansowych:

1. Przebudowa jazu wraz z zabudową wyrwy na rzece Gruda w km 3+000 obręb Gąsówka Somachy, gm. Łapy.
2. Budowa jazu na rzece Kulikówka km 1+500 Borsukówka gm. Dobrzyniewo.
3. Poprawa retencji w korycie rzeki Słuczki wraz z budowlami w km 9+000-15+650, 17+000 - 19+470, gm. Bargłów Kościelny, gm. Augustów.
4. Poprawa retencji w zlewni rzeki Struga Lepacka, poprzez odbudowę jazów, zastawek oraz przepustów z piętrzeniem pow. Łomżyński.
5. Poprawa retencji w zlewni rzeki Jabłonka poprzez odbudowę jazów, pow. zambrowski i łomżyński.
6. Poprawa retencji w zlewni rzeki Gać w rejonie miejscowości Prątnik, Jabłonka, poprzez odbudowę zastawek, stopni i przepustów z piętrzeniem, pow. Zambrowskim.
7. Opracowanie dokumentacji jazu Białobrzegi na Kanale Augustowskim.
8. Poprawa retencji w zlewni rzeki Rokietnica pow. Wysokie Mazowieckie.
9. Poprawa retencji w zlewni rzeki Lega wraz z budową stopni wodnych w miejscowości Olecko.

3. Czy ministerstwo planuje wybudowanie nowych zbiorników retencyjnych na terenie województwa podlaskiego?

Zbiorniki retencyjne będą powstawały jako obiekty składowe systemu zwiększania retencji na rzekach, przy budowie jazów piętrzących i innych budowli służących zwiększeniu retencji korytowej rzeki. Należy podkreślić, że nie powinny to być samodzielnie funkcjonujące zadania, co oznacza, że funkcja retencyjna może być realizowana przy okazji innych projektów z zakresu gospodarki wodnej. Niezależnie funkcjonujący zbiornik musi charakteryzować się dużą powierzchnią w celu wypełniania także innych funkcji (pobór wody, retencja, rekreacja). Działania nakierowane na przeciwdziałanie skutkom suszy funkcjonują w zespole budowli kompleksowo regulujących warunki wodne na dużych obszarach rolniczych.

W ramach opracowywanego planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na obszarze województwa podlaskiego proponuje się realizację 3 działań inwestycyjnych. Jest to budowa 2 jazów w m. Zabiele oraz Janowo w gminie Kolno na rzece Skroda, a także opracowanie dokumentacji projektowej i remont jazu

na stopniu wodnym Augustów w km. 32+500 Kanału Augustowskiego, które przewiduje się do realizacji w roku 2020.

2 pozycjach,

Z upoważnienia Ministra

Anna Moskwa
Podsekretarz Stanu